

Sygn. akt I C 481/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR del. Michał Jank

Protokolant : sekr, sęd. Magdalena Szulta

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2017 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa Z. B. i M. B. (1)

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki M. B. (1) kwotę 77.000 zł (siedemdziesiąt siedem tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 5 lutego 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powoda Z. B. kwotę 77.000 zł (siedemdziesiąt siedem tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 5 lutego 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 12.014,06 zł (dwanaście tysięcy czternaście złotych 6/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

V. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 151,59 zł (sto pięćdziesiąt jeden złotych 59/100) tytułem zwrotu kosztów sądowych poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

VI. nakazuje ściągnąć od powodów solidarnie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 58,95 zł (pięćdziesiąt osiem złotych 95/100) tytułem zwrotu kosztów sądowych poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 481/15

UZASADNIENIE

Powodowie Z. B. i M. B. (1) wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwot po 107.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w wyniku śmierci syna w wypadku drogowym z dnia 16.08.1997 r. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 15.01.2015 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie po 7.200 zł oraz opłaty od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Powodowie wyjaśnili, że w dniu 16.08.1997 r. w miejscowości W. doszło do wypadku komunikacyjnego polegającego na tym, że kierujący samochodem osobowym marki P. o nr rej. (...) nie zachowując należytej ostrożności wjechał na

drogę z pierwszeństwem przejazdu doprowadzając do zderzenia z autobusem marki V. o nr rej. (...). W wyniku tego zdarzenia pasażer autobusu - małoletni syn powodów W. B. doznał obrażeń wewnętrznych skutkujących śmiercią na miejscu. W dniu 05.01.2015 r. powodowie z tego tytułu zgłosili pozwanemu roszczenie o zadośćuczynienie, który przyznał im kwoty po 13.000 zł. Według nich ww. kwota nie stanowi jednak odpowiedniego zadośćuczynienia. Powodowie podnieśli, że ze zmarłym synem łączyła ich silna więź emocjonalna, a jego śmierć wywołała u nich przygnębienie, apatię oraz poczucie osamotnienia i braku wsparcia bliskiej osoby. Zniszczeniu uległy ich plany i marzenia, powodowie wycofali się z życia towarzyskiego, stali się bardziej skłonni do płaczu, wciąż myślą o przeszłości, a powódka musiała korzystać z opieki psychiatry i popadła w depresję. Według nich zadośćuczynienie powinna zatem stanowić kwota 120.000 zł, dlatego uwzględniając kwoty 13.000 zł wypłacone im w postępowaniu likwidacyjnym, wniesli o zasądzenie po 107.000 zł. Odnośnie roszczenia o odsetki powodowie wyjaśnili, że domagają się ich od dnia 15.01.2015 r., tj. od następnego dnia po dniu kiedy pozwany wydał końcową i ostatecznie niezmienną decyzję o odmowie wypłaty zadośćuczynienia.

(pozew, k. 2-10)

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Pozwany przyznał, że w dniu 05.01.2015 r. zgłoszono mu szkodę - wypadek komunikacyjny z dnia 16.08.1997 r., w wyniku którego śmierć poniósł syn powodów, a także że w związku z przejściem odpowiedzialności za sprawcę tego zdarzenia, wypłacił im po 13.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Obecnie dochodzone przez powodów roszczenie jest zatem wygórowane i nie znajduje podstaw w art. 448 k.c. Pozwany wskazał też, że mają oni jeszcze drugiego syna, w którym powinni znaleźć oparcie. Według niego nie można również zakładać, że powodowie otrzymywaliby wsparcie od zmarłego syna, ponieważ w chwili śmierci miał on 16 lat, dlatego nie wiadomo jak potoczyłoby się jego życie. Ponadto, od chwili wypadku minęło ponad 18 lat, co nie pozostaje bez wpływu na rozmiar krzywdy doznanej przez powodów. Pozwany zarzucił też, że powódka nie udowodniła, aby w związku ze śmiercią syna musiała leczyć się psychiatrycznie. Zakwestionował również domaganie się przez każdego z powodów kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości oraz datę początkową naliczania odsetek jako niezgodną z art. 817 §1 k.c. wskazując, że w dniu 05.01.2016 r. została mu zgłoszona szkoda.

(odpowiedź na pozew, k. 56-57)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16.08.1997 r. w miejscowości W. doszło do wypadku komunikacyjnego polegającego na tym, że M. M. kierujący samochodem osobowym marki P. o nr rej. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie zachował szczególnej ostrożności wjeżdżając na drogę z pierwszeństwem przejazdu, przez co wymusił pierwszeństwo wobec nadjeżdżającego z nadmierną prędkością autobusu marki V. o nr rej. (...), kierowanego przez T. W., co doprowadziło do zderzenia obu pojazdów, w wyniku którego doszło do wywrócenia się autobusu. Na skutek tego wypadku syn powodów - W. B. doznał obrażeń wewnętrznych, w wyniku których poniósł śmierć na miejscu.

(okoliczność bezsporna oraz odpis skrócony aktu zgonu, k. 23 i wyrok Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 23.04.1999 r., sygn. akt VII K 113/98, k. 24-31)

Sąd Rejonowy w Płocku w prawomocnym wyroku z dnia 23.04.1999 r. (sygn. akt VII K 113/98) uznał M. M. i T. W. winnych spowodowania wypadku z dnia 16.08.1997 r.

(okoliczność bezsporna oraz wyrok Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 23.04.1999 r., sygn. akt VII K 113/98, k. 24-31)

W. B. w chwili śmierci miał 16 lat i był jedynym wspólnym synem powodów M. B. (1) i Z. B.. Powodów i zmarłego łączyła głęboka więź emocjonalna - tworzyli oni kochającą się rodzinę, razem mieszkali, spędzali święta oraz wyjeżdżali na

ferie i wakacje. Relacje powodów z synem były bardzo dobre, a M. B. (1) i Z. B. byli zaangażowani w jego wychowanie i rozwój - zapewniali mu zajęcia dodatkowe (sportowe i muzyczne), zawozili na treningi i do szkoły, interesowali się jego sprawami oraz rozmawiali z nim. W. B. był rodzinnym, grzecznym i pomocnym dzieckiem oraz nie sprawiał powodom problemów.

(dowód: dokumentacja fotograficzna, k. 10-17 akt szkody o nr (...); opinie biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii wraz z opinią uzupełniającą, k. 106-114 i płyta CD, k. 189; zeznania powodów, płyty CD, k. 189)

O śmierci syna M. B. (1) i Z. B. dowiedzieli się przez telefon w czasie pobytu na wakacjach. Powodowie odczuwali szok, rozpacz, żal i niedowierzanie. Przez około rok czasu po śmierci syna kilka razy dziennie odwiedzali jego grób na cmentarzu, wycofali się z życia towarzyskiego, stracili chęć do życia i plany na przyszłość oraz przestali jeździć na urlop.

Powódka M. B. (1) często zamykała się w pokoju zmarłego syna, dotykała i wahała jego rzeczy oraz przez okres około 3 lat unikała kontaktu z innymi ludźmi. Nie była również w stanie zająć się codziennymi sprawami, w których pomagali jej inni członkowie rodziny; znajdowała się pod opieką męża, syna i synowej. W 2001 r. i 2004 r. w związku ze śmiercią syna i innymi problemami rodzinnymi (m.in. śmiercią brata i chorobą drugiego syna) powódka leczyła się psychiatrycznie oraz zażywała leki przeciwdepresyjne, w związku z czym zaliczono ją do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Powódka nie była również w stanie podjąć pracy, którą miała zacząć we wrześniu 1997 r.

Z. B. utracił natomiast motywację do dalszego prowadzenia działalności gospodarczej w związku z czym osiągał coraz niższe dochody. Zrezygnował też z chodzenia na basen, ponieważ przypominało mu to zmarłego syna.

(dowód: orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, 21-22; dokumentacja medyczna, k. 79-84; zeznania powodów, płyty CD, k. 189)

Proces żałoby przeżywanej przez powodów M. B. (1) i Z. B. był powikłany i zaburzony, co doprowadziło do powstania u nich utrwalonych zmian nerwicowych skutkujących zmianami osobowościowymi. Powodowie nie powrócili do stanu psychicznego sprzed śmierci syna. Wskazane jest też podjęcie przez nich leczenia psychiatrycznego w warunkach ambulatoryjnych. M. B. (1) i Z. B. podlegają oraz dalej będą podlegać ograniczeniom emocjonalnym związanym ze śmiercią syna. Występuje u nich trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5 %.

(dowód: opinie biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii wraz z opinią uzupełniającą, k. 106-114 i płyta CD, k. 189)

Obecnie powodowie M. B. (1) i Z. B. często wspominają zmarłego syna, raz w tygodniu i w okolicznościowe święta (np. urodziny, święta, dzień dziecka) odwiedzają jego grób na cmentarzu, kultywują jego pamięć zapalając świeczki na stoliku i w Internecie oraz trzymają liczne pamiątki po nim (m.in. zdjęcia, zeszyty i ubrania). Utrzymują również dobry i częsty kontakt ze starszym synem powódki M. B. (1) oraz jego rodziną.

(dowód: dokumentacja fotograficzna, k. 67 akt szkody nr (...))

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (dalej jako: (...) S.A.) w dniu 16.08.1997 r. ponosił odpowiedzialność cywilną za sprawców wypadku, w którym zginął W. B..

(okoliczność bezsporna)

Powodowie M. B. (1) i Z. B. w dniu 05.01.2015 r. zgłosili szkodę pozwanemu (...) S.A. wnosząc o wypłatę m.in. po 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia. W dniu 14.01.2015 r. pozwany w odpowiedzi przyznał powodom zadośćuczynienie w kwocie po 13.000 zł.

(okoliczność bezsporna oraz zgłoszenie szkody z dnia 05.01.2015 r., k. 32-35; pisma pozwanego z dnia 14.01.2015 r., k. 36-39)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie stan faktyczny był bezsporny w zakresie dotyczącym wypadku, w którym śmierć poniósł syn powodów W. B., przebiegu i wyniku postępowania likwidacyjnego, w ramach którego pozwany wypłacił powodom kwoty po 13.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Okoliczności te znalazły ponadto potwierdzenie w dowodach z dokumentów w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 23.04.1999 r. (sygn. akt VII K 113/98) oraz korespondencji przedprocesowej stron znajdującej się w aktach szkody o nr (...).

Powodowie i pozwany pozostawali natomiast w sporze co do rozmiaru krzywdy M. B. (1) i Z. B., a ustalenia w tym zakresie Sąd poczynił przede wszystkim na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii oraz zeznań powodów. W ocenie Sądu szczególnie przydatna była opinia biegłych sądowych I. Ś. i A. M., która została sporządzona na okoliczność ustalenia charakteru i nasilenia więzi łączących powodów ze zmarłym synem, wpływu jego wypadku i śmierci na ich stan oraz czasu trwania w ich sferze psychicznej skutków śmierci syna. Sąd miał na uwadze, że biegłe zgodnie stwierdziły, że powodów łączyła z synem głęboka więź emocjonalna, a jego śmierć negatywnie wpłynęła na ich stan psychiczny powodując trwały uszczerbek na zdrowiu. Biegłe na rozprawie w dniu 20.02.2017 r. ustosunkowały się również do zarzutów pozwanego, a w szczególności zaprzeczyły jego twierdzeniom, iż nie można orzekać o stanie psychicznym powodów z uwagi na upływ 19-lat od dnia wypadku, Sąd podziela wnioski biegłych, z których wynika, że właśnie upływ czasu jeszcze lepiej pokazuje negatywne konsekwencje śmierci syna dla powodów, ponieważ widoczne są wszystkie powstałe u nich zmiany osobowościowe. Za zasadne w ocenie Sądu uznać też należy stanowisko biegłych, że przy ocenie stanu psychicznego powodów podstawowe znaczenie ma przeprowadzone przez biegłe badanie psychiatryczne, dlatego nie można podzielić zarzutów pozwanego, iż opinia jest nieprzydatna z tej przyczyny, że powódka nie przedstawiła rachunków za zakup leków przeciwdepresyjnych zażywanych kilkanaście lat temu. Jest bowiem zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, iż nie trzyma się rachunków z okres sprzed kilkunastu lat. Biegłe zaprzeczyły też, aby nieuczestniczenie przez powodów w wypadku, w którym zginął ich syn oraz fakt, że nie byli oni narażeni na ekspozycję jego zwłok, skutkowały tym, że przeżywany przez nich proces żałoby nie był powikłany. Proces ten jest bowiem stanem fizjologicznym i zależy od wielu czynników, dlatego na jego przebieg i czas trwania nie wpływają jedynie okoliczności wskazywane przez pozwanego. Biegłe wyjaśniły też, że nie ma podstaw do jednoznacznego wniosku, iż podczas badania powodowie celowo i świadomie wprowadzały w błąd badających co do swego stanu psychicznego; biegli skłaniali się ku wnioskowi, iż powodowie postrzegali siebie w swoim wewnętrznym przekonaniu jako gorzej funkcjonujących niż faktycznie ma to miejsce w rzeczywistości. Nie zmienia to jednak obrazu klinicznego powodów, z którego wynika, że nastąpiło pogorszenie stanu psychicznego powodów, zakłócenie procesu żałoby, a w konsekwencji - utrwalone zmiany nerwicowe i zmiany osobowościowe. Sąd oceniając ww. opinie miał też na uwadze, że zostały one sporządzone przez osoby, które są specjalistami w dziedzinie psychiatrii i psychologii oraz mają bardzo duże doświadczenie zawodowe, w tym w wydawaniu tego typu opinii. Należy też wskazać, że pozwany na dalszym etapie postępowania nie zgłaszał żadnych zarzutów do opinii.

Sąd za wiarygodne uznał też zeznania powodów M. B. (1) i Z. B., którzy - jako osoby bezpośrednio poszkodowane wskutek śmierci syna - byli w stanie opisać relacje łączące ich ze zmarłym, skutki jego śmierci na ich zdrowie psychiczne oraz życie zawodowe i społeczne, a także obecne funkcjonowanie. Zeznania te były zgodne z oświadczeniami powodów i fotografiami znajdującymi się w aktach szkody (k. 10-17, 40-51, 58-62 i 67) oraz korespondowały z treścią opinii biegłych.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Powodowie w niniejszej sprawie dochodzili zadośćuczynienia za naruszenie swoich dóbr osobistych wskutek śmierci syna w wypadku komunikacyjnym z dnia 16.08.1997 r. Roszczenie to znajduje podstawę prawną w art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. W orzecznictwie funkcjonuje bowiem ugruntowany pogląd, zgodnie z którym na podstawie ww. przepisów najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć osoby bliskiej nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 03.08.2008 r. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22.10.2010 r., sygn. akt III CZP 76/10, LEX nr 604152 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11.05.2011 r., sygn. akt I CSK 621/10, LEX nr 848128 oraz z dnia 11.07.2012 r., sygn. akt II CSK 677/11, LEX nr

1228438). Zgodnie z art. 23 k.c. "Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach." Wyliczenie to nie ma charakteru zamkniętego, co oznacza, że do katalogu dóbr osobistych można zaliczyć także inne wartości, które nie zostały wprost wskazane w tym przepisie, a w szczególności prawo do życia w pełnej rodzinie oraz do utrzymywania i pielęgnacji więzi rodzinnej łączącej rodzica z dzieckiem (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 09.07.2009 r., sygn. akt II PK 311/08, LEX nr 533041 oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 02.09.2005 r., sygn. akt I ACa 554/09, Palestra 2006, Nr 9 - 10, s. 308 i nast.). Art. 24 k.c. przewiduje natomiast, że ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone cudzym działaniem może żądać m.in. zadośćuczynienia pieniężnego na zasadach przewidzianych w kodeksie.

W niniejszej sprawie pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności co do zasady przyznając, że na mocy umowy ubezpieczenia przejął odpowiedzialność cywilną za sprawcę wypadku, w którym śmierć poniósł W. B.. Jego odpowiedzialność opiera się więc na art. 822 k.c. i art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) w zw. z art. 436 § 2 k.c. Kwestią sporną pozostawało natomiast czy kwota 13.000 zł przyznana każdemu z powodów w postępowaniu likwidacyjnym była adekwatna do stopnia ich cierpienia. Zgodnie z art. 448 zd. 1 k.c. zadośćuczynienie powinno stanowić odpowiednią sumę. Przy ocenie natomiast jaka suma jest odpowiednia należy mieć na uwadze m.in. rodzaj naruszonego dobra oraz charakter, stopień nasilenia i czas trwania ujemnych przeżyć psychicznych doznanych przez pokrzywdzonego.

Orzekając w przedmiocie wysokości zadośćuczynienia należnego powodom Sąd miał na uwadze, że w wypadku z dnia 16.08.1997 r. utracili oni bardzo bliską osobę - małoletniego syna, z którym łączyła ich głęboka więź emocjonalna właściwa dla relacji rodzica z dzieckiem. Wbrew temu co podnosi pozwany, można też wnioskować, że w przyszłości więź ta byłaby rozwijana i umacniana. Z zebranego materiału dowodowego wynika bowiem, że powodowie byli bardzo zaangażowani w wychowanie i rozwój zmarłego syna, poświęcali mu swój czas, zapewniali liczne zajęcia dodatkowe, rozmawiali z nim oraz wspólnie spędzali czas wolny, święta, wakacje i ferie. Powodowie zeznali też, że ich syn był rodzinny i pomocny oraz nie sprawiał problemów wychowawczych. Zasadne były więc ich oczekiwania, że w przyszłości będą mogli liczyć na wsparcie syna, co jest normalne w prawidłowo funkcjonującej i kochającej się rodzinie, którą tworzyli powodowie i ich zmarły syn. Ponadto, w chwili wypadku syn powodów miał zaledwie 16 lat, a śmierć poniósł w nagłych, dramatycznych i niespodziewanych okolicznościach, co tym bardziej potęgowało szok i cierpienie powodów, którzy o jego stracie dowiedzieli się przez telefon w czasie wakacyjnego urlopu. Zdarzenie to odwróciło naturalny bieg rzeczy, w którym to śmierć rodziców wyprzedza śmierć ich dziecka. Sąd miał na uwadze, że zdarzenie to miało bardzo negatywny wpływ na stan zdrowia psychicznego powodów oraz na ich życie społeczne i zawodowe. Wskutek śmierci syna powodowie odczuwali szok, smutek, rozpacz i niedowierzanie.

Przy ocenianiu krzywdy Z. B. należy mieć też na uwadze, że W. B. był jego jedynym dzieckiem, dlatego jego śmierć była dla powoda szczególnie bolesna i mogła wywołać poczucie utraty części siebie.

W odniesieniu zaś do powódki podkreślić należy, że przez około 3 lata unikała ona kontaktu z ludźmi, przez około rok kilka razy dziennie odwiedzała z mężem grób syna oraz zamykała się w samotności w jego pokoju. Jej zły stan psychiczny powodował, że powódka nie była w stanie zająć się prowadzeniem domu i innymi sprawami oraz znajdowała się pod opieką powoda, drugiego syna i synowej. Jak wynika z dokumentacji medycznej powódki, w związku ze śmiercią syna oraz innymi niepowodzeniami życiowymi (śmiercią brata i chorobą drugiego syna), w 2001 r. i 2004 r. leczyła się ona psychiatrycznie oraz okresowo zażywała leki przeciwdepresyjne. Z przedłożonych przez powódkę orzeczeń Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. z 2004 r. i 2006 r. wynika ponadto, że została ona zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w związku z chorobami psychicznymi, na co wskazuje oznaczenie przyczyny niepełnosprawności - zgodnie z § 32 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.7.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. Nr 139, poz. 1328) symbol "02-P" oznacza właśnie choroby psychiczne. Nie można

więc podzielić zarzutu pozwanego, że powódka nie udowodniła, aby skutek śmierci syna doznała uszczerbku na zdrowiu psychicznym.

Biegłe sądowe z zakresu psychiatrii i psychologii wskazały również, że traumatyczne doświadczenie śmierci syna spowodowało u obojga powodów zmiany nerwicowe, które skutkowały zmianami osobowości. Ponadto, przeżywany przez nich proces żałoby był zaburzony, nie powrócili oni do stanu psychicznego sprzed śmierci syna oraz podlegają i nadal będą podlegać ograniczeniom emocjonalnym. Z tej przyczyny u M. B. (1) i Z. B. biegłe stwierdziły 5 % trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz wskazały na potrzebę leczenia psychiatrycznego powodów w warunkach ambulatoryjnych. Śmierć syna negatywnie wpłynęła również na życie zawodowe powodów - M. B. (1) z powodu złego stanu psychicznego przez około 10 lat nie była w stanie podjąć pracy i dopiero w 2015 r. przez krótki czas prowadziła własny punkt ksero, zaś Z. B. po śmierci syna utracił motywację do dalszego prowadzenia działalności gospodarczej osiągając coraz gorsze wyniki. Zmianie uległo również normalne funkcjonowanie powodów - przestali jeździć na urlopy oraz stracili plany na przyszłość i chęć do życia. Powód zaniechał również chodzenia na basen, który przypomina mu syna. O rozmiarze krzywdy powodów świadczy też fakt, że nadal trzymają rzeczy osobiste zmarłego syna (m.in. ubranie, zeszyty, zdjęcia), regularnie odwiedzają jego grób, wspominają go oraz rozmawiają na jego temat.

Z drugiej strony Sąd miał na uwadze, że od chwili śmierci syna powodów minęło prawie dwadzieścia lat, a upływ tego czasu musiał wpłynąć na złagodzenie obecnie odczuwanej krzywdy. Nie ulega bowiem wątpliwości, że z biegiem lat poczucie straty zmniejsza się, a osoby, których bliscy zginęli, układają swoje życie na nowo i dostosowują się do sytuacji, na co wskazał sam powód wyjaśniając m.in., że z czasem zachowanie jego żony wróciło do normy (płyta CD, k. 77). Powodowie, mimo śmierci W. B., nie są też całkiem samotni i mają osoby, na które mogą liczyć - utrzymują bowiem bardzo bliskie kontakty ze starszym synem powódki i jego rodziną.

W świetle tych wszystkich okoliczności Sąd uznał, że odpowiednie zadośćuczynienie dla każdego z powodów powinna stanowić kwota 90.000 zł. Uwzględniając zatem kwoty 13.000 zł wypłacone przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym Sąd w punkcie I i II wyroku zasądził na rzecz powodów po 77.000 zł.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych i art. 481 k.c. Zgonie z art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zakład ubezpieczeń powinien wypłacić odszkodowanie w terminie 30 licząc od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie. Art. 481 § 1 k.c. przewiduje natomiast, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i opóźnienie byłoby następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. W niniejszej sprawie powodowie zgłosili pozwanemu szkodę w dniu 05.01.2015 r. Oznacza to, że termin 30 dni na dobrowolne spełnienie przez pozwanego całości roszczeń powodów upłynął w dniu 04.02.2015 r., dlatego pozwany popadł w opóźnienie z dniem 05.02.2015 r. i od tego dnia powinien zapłacić odsetki ustawowe. Sąd jednocześnie zastrzegł, że od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty od zasądzonych kwot powodom należą się odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z art. 481 k.c. oraz art. 2 i art. 56 ustawy z dnia 09.10.2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830).

W pozostałym zakresie powództwo podlegało natomiast oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie III wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 100 k.p.c.

Powodowie w niniejszej sprawie dochodzili zasądzenia po 107.000 zł (łącznie 214.000 zł), podczas gdy utrzymali się ze swoimi roszczeniami do kwot po 77.000 zł (154.000 zł). Sąd ustalił zatem, że powodowie wygrali niniejszy proces w 72 %, a pozwany w 28 %.

Powodowie ponieśli koszty procesu w łącznej wysokości 18732,80 zł., na którą składały się: opłata od pozwu (10.700 zł), koszty zastępstwa procesowego (5400 zł zgodnie z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej

pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461 z późn. zm.)), opłaty skarbowe od pełnomocnictwa (34 zł) oraz zaliczka na poczet wynagrodzenia biegłych (2.000 zł).

Do kosztów poniesionych przez powodów sąd zaliczył także koszty stawiennictwa ich pełnomocnika na rozprawie w wysokości 658,80 zł. Wysokość tej kwoty Sąd ustalił mnożąc liczbę przejazdów (2) przez liczbę kilometrów (549 w jedną stronę) oraz stawki za jeden kilometr - 60gr. Sąd uznał, iż stawka 60 gr za jeden kilometr w pełni pokrywa rzeczywiste koszty przejazdu mają na uwadze koszty benzyny oraz pozostałe koszty związane z eksploatacją pojazdu. Nie ma zaś podstaw do obligatoryjnego stosowania maksymalnej stawki za kilometr przewidzianej rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U z 2002 Nr 27 poz. 271

Należy przy tym mieć na uwadze, że między powodami istniało tzw. współuczestnictwo materialne, gdyż dochodzili oni roszczeń opartych na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.). z drugiej jednak strony powodowie że byli reprezentowani przez tego samego pełnomocnika, zaś okoliczności sprawy i stan faktyczny w odniesieniu do każdego z powodów był w istocie bardzo zbliżony; w szczególności zbliżone były skutki zdarzenia dla obu powodów. Z tych też względów Sąd uznał, iż wysokość kosztów zastępstwa procesowego winna przekraczać wysokość minimalnego wynagrodzenia określonego na poziomie 3600 zł, jednakże nie ma podstaw do zasądzania tych kosztów odrębnie dla każdego z powodów, nawet w wysokości minimalnej. Z tych też względów Sąd uznał, że wysokość tego wynagrodzenia winna wynosić 5400 zł. (zob. wyrok SA Warszawa z dnia 16-01-2015 r., VI ACa 12/14)

Mając na uwadze powyższe uwagi Sąd uznał, że pozwany poniósł natomiast koszty zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 5417 zł zgodnie z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 490).

Powodowie powinni zatem zwrócić pozwanemu kwotę 1516,76 zł (28 % z 5417 zł), zaś pozwany winien zwrócić powodom kwotę 13530,82 zł (72% z 18792,80 zł). W rezultacie pozwany jest zobowiązany zwrócić powodom 12014,06 zł. Po wzajemnym potrąceniu kosztów obu stron Sąd w punkcie IV wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 12.014,06 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W punkcie V i VI wyroku Sąd na podstawie art. 84 w zw. z art. 113 ustawy z dnia 28.07.2005 r. orzekł o nieuiszczonych kosztach sądowych. W niniejszej sprawie łączny koszt sporządzenia opinii przez biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii wyniósł 2.210,54 zł (k. 116 i 190-191), z czego powodowie uiścili zaliczkę w wysokości 2.000 zł. Do rozliczenia pozostała zatem pozostała kwota, tj. 210,54 zł, która została wyłożona tymczasowo przez Skarb Państwa - Sąd Okręgowy w Gdańsku. Uwzględniając zatem końcowy wynik procesu Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego 151,59 zł (72 % z 210,54 zł), a od powodów solidarnie kwotę 58,95 zł (28 % z 210,54 zł).